

Adroddiad i'r	Pwyllgor Archwilio
Dyddiad	20 Mawrth 2023
Swyddog Arweiniol	Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân
Swyddog Cyswllt	Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân
Pwnc	Y Diweddaraŵ am y Ganolfan Hyfforddi Newydd

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r diweddaraŵ am y gwaith sydd wedi cael ei wneud ar gynhyrchu achos busnes manwl ar gyfer cael canolfan hyfforddiant a datblygu tân ac achub newydd yng Ngogledd Cymru.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi ymrwymo i ddarparu hyfforddiant gweithredol hanfodol i'w staff i gefnogi darpariaeth gwasanaethau a diogelwch diffoddwyr tân. Nododd asesiad y Prif Swyddog Tân a gynhaliwyd yn ystod 2021 fod hyfforddiant yn faes blaenoriaeth a chafwyd cymeradwyaeth yr Awdurdod i gynnal adolygiad llawn ar ddarparu hyfforddiant a datblygiad gweithredol yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) yn y dyfodol.
- 3 Mae hyn wedi cynnwys adolygiad o'r cyfleusterau hyfforddiant gweithredol presennol, gan gynnwys y rhai yng ngorsafoedd tân Dolgellau a'r Rhyl. Nododd yr adolygiad hwn fod angen buddsoddi mewn cyfleusterau hyfforddiant a datblygu newydd er mwyn sicrhau parodrwydd a diogelwch gweithredol diffoddwyr tân. Yn benodol, mae angen darparu profiadau hyfforddi trochol ac ymarferol ar draws ystod o senarios.
- 4 Mae'r adolygiad o'r cyfleusterau hyfforddiant gweithredol yn y Gwasanaeth hefyd yn cefnogi canfyddiadau adolygiad thematig y Prif Ymgynghorydd Tân ac Achub o hyfforddiant gweithredol o fewn y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru, sy'n cydnabod bod angen buddsoddi cyfalaf sylweddol er mwyn efelychu amodau yn y byd go iawn i ddiffoddwyr tân ddatblygu ac adnewyddu eu sgiliau gweithredol.
- 5 Ar ôl cael cymeradwyaeth gan yr Awdurdod, ar 17 Hydref 2022 i ddyrannu cyllideb i ddatblygu achos busnes manwl ar gyfer canolfan hyfforddiant a datblygu newydd, archwiliwyd nifer o opsiynau gan dîm y prosiect.

- 6 Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys nodi darn o dir addas ar gyfer y ganolfan hyfforddiant a datblygu newydd yn Sir Ddinbych.
- 7 Y camau nesaf fydd i'r Awdurdod ymrwmo i gytundeb cyfyngu chwe mis gyda pherchennog y tir, er mwyn gallu cynnal arolygon, asesiadau addasrwydd a thrafodaethau perthnasol gyda swyddogion cynllunio lleol cyn cyflwyno cais cynllunio amlinellol.
- 8 Rhagwelir y bydd cam nesaf y prosiect yn cymryd tua chwe mis, a bydd yn dod i ben pan fydd yn cyflwyno'r achos busnes ar gyfer prynu'r tir a'r opsiynau i'r Awdurdod ar 23 Hydref 2023.
- 9 Mae cyllideb ar gyfer prynu tir wedi'i chynnwys yng nghyllideb 2023/24 yr Awdurdod, gyda'r defnydd o'r gyllideb yn amodol ar gymeradwyaeth yr Aelodau ar sail achos busnes cadarn gan Swyddogion.

ARGYMHELLIAD

- 10 Argymhellir bod yr Aelodau'n:
  - (i) nodi'r cefndir ar gyfer adolygu cyfleusterau hyfforddiant Tân ac Achub yng Ngogledd Cymru;
  - (ii) nodi bod y ddarpariaeth hyfforddiant bresennol yn cyrraedd diwedd ei hoes;
  - (iii) nodi bod cam nesaf y prosiect, i gadarnhau addasrwydd y tir a nodwyd, wedi dechrau;
  - (iv) nodi'r amserlenni sydd wedi'u cynnwys yn yr adroddiad hwn ar gyfer darparu achos busnes manwl i'r Aelodau ei ystyried; ac yn dewis Aelodau o bob cyngor cyfansoddol i ffurfio gweithgor i helpu i ddatblygu a chraffu ar gynlluniau ar gyfer canolfan hyfforddi newydd.

CEFNDIR

- 11 Mewn cyfarfod o'r Awdurdod ar 20 Medi 2021, nododd y Prif Swyddog Tân yn ei hasesiad o'r sefyllfa y tair prif flaenoriaeth i'r Gwasanaeth. Roedden nhw'n cynnwys gwella argaeledd, gwella hyfforddiant a chryfhau'r strwythur corfforaethol. Cymeradwyodd yr aelodau'r blaenoriaethau hyn a dyrannu cyllid cychwynnol i gefnogi'r meysydd hyn.
- 12 Mae hyfforddiant wedi cael ei adolygu a'i wella drwy ddatblygu strategaeth hyfforddiant newydd. Neilltuwyd cyllid i dalu am fwy o hyfforddwyr a chael cyfleusterau hyfforddiant gweithredol newydd yn Nolgellau yn lle'r hen rai.

- 13 Roedd yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Awdurdod ar 17 Hydref 2022 yn argymhell dyrannu cyllideb gychwynnol i ddatblygu'r achos busnes ar gyfer canolfan hyfforddi newydd.
- 14 Mae fîm prosiect y ganolfan hyfforddi newydd wedi ymgynghori â staff, gweithwyr proffesiynol yn y maes adeiladu, arbenigwyr cynaliadwyedd a phensaer i ddatblygu dyluniad lefel uchel ar gyfer canolfan hyfforddiant a datblygu newydd yng ngogledd Cymru. Mae hyn hefyd wedi cynnwys nodi darn o dir yr aseswyd ei fod yn addas oherwydd ei leoliad daearyddol a'i faint.

GWYBODAETH

- 15 Mae'r Gwasanaeth wedi cynnal adolygiad manwl o'i gyfleusterau hyfforddi gweithredol yng ngorsafodd tân y Rhyl a Dolgellau, ac o ganlyniad daeth i'r amlwg nad ydynt yn darparu'r cyfleusterau sy'n ofynnol i hyfforddi diffoddwyr tân sy'n gweithredu mewn gwasanaeth tân ac achub modern.
- 16 Er bod cyfleuster hyfforddi'r tŷ tân yng ngorsaf dân Dolgellau yn parhau i gael ei ddefnyddio ar gyfer hyfforddiant gweithredol, mae gofyn buddsoddi'n sylweddol ynddo i estyn ei oes yn y tymor canolig ar gyfer hyfforddiant offer anadlu risg critigol a thactegau diffodd tân ac ni ellir ei ystyried fel opsiwn tymor hir. Mae hefyd mewn ardal yng Ngogledd Cymru sy'n gryn bellter i'r mwyafrif o'n staff deithio a mynychu cyrsiau offer anadlu yno.
- 17 Yn ystod y degawd diwethaf bydd yr Awdurdod wedi sylwi bod nifer y tanau a digwyddiadau brys eraill wedi gostwng yn sylweddol. Er bod hon yn stori o lwyddiant i'r gwaith atal tân sydd wedi digwydd yn ein cymunedau yn ystod y cyfnod hwn, mae wedi arwain at y risg y bydd diffoddwyr tân yn cael llai o gyswllt â'r ystod eang o beryglon a sefyllfaoedd cymhleth y maent yn debygol o'u hwynebu wrth fynychu digwyddiadau o'r fath.
- 18 Mae halogyddion tân hefyd yn peri risg o'r nwyon fflamadwy gwenwynig a'r mwg a ryddheir yn ystod tanau, a gallant gyfrannu at ganser a chyflyrau iechyd eraill mewn diffoddwyr tân. Felly, mae angen cynnwys hyfforddiant rheoli halogyddion tân wrth ddylunio canolfan hyfforddiant a datblygu newydd. Er bod mesurau dros dro wedi'u rhoi ar waith, mae rheoli halogyddion tân yn y tymor hir yn peri pryder o ran iechyd a diogelwch yn y cyfleusterau hyfforddi presennol yn Nolgellau.
- 19 Er mwyn lliniaru'r risgiau hyn, mae angen i hyfforddiant a datblygiad gweithredol i'n staff mewn amgylchedd hyfforddi trochol a realistig, sy'n cynnwys mesurau iechyd a diogelwch digonol, fod yn un o'r prif ystyriaethau wrth ddylunio canolfannau hyfforddiant a datblygu. Bydd hyn yn darparu cyfleusterau hollbwysig am y 25 mlynedd nesaf o leiaf yng Ngogledd Cymru.

- 20 Mewn cyfarfod o'r Awdurdod ar 17 Hydref 2022, cymeradwywyd yr argymhelliad i ddyrannu cyllideb gychwynol i'r prosiect, a oedd yn cynnwys yr opsiwn i ymrwymo i gytundeb cyfyngedig gyda pherchennog tir safle yr aseswyd ei fod yn addas o ran maint a lleoliad.
- 21 Ers y cyfarfod hwnnw o'r Awdurdod, nodwyd tir addas ar gyfer lleoli canolfan hyfforddiant a datblygu yn Sir Ddinbych ac, yn dilyn sgysiau adeiladol gyda'r asiant tir a'r swyddfa gynllunio leol, mae'r Awdurdod ar fin ymrwymo i gytundeb cyfyngedig gyda pherchennog y tir i gynnal yr arolygon a'r asesiadau addasrwydd tir angenrheidiol. Nid yw'r cytundeb hwn yn rhwymo'r Awdurdod i'r pryniant ond mae'n caniatáu i bob diwydrwydd dyladwy gael ei wneud.
- 22 Rhagwelir y bydd cam nesaf y prosiect yn cymryd tua chwe mis ac yn cynnwys cynnal yr arolygon tir a'r asesiadau perthnasol, a rhagor o ddeialog gyda swyddfa gynllunio Awdurdod Lleol Sir Ddinbych i fodloni ei gofynion cyn i ni gyflwyno cais cyn cynllunio.
- 23 Bydd canlyniadau'r arolygon safle a'r cais cyn cynllunio i'r swyddfa gynllunio leol yn cael eu hadolygu a gellir cyflwyno argymhellion ar gyfer prynu safle i'r Awdurdod yn ei gyfarfod ar 23 Hydref 2023, yn dibynnu ar y canlyniadau.
- 24 Mae cyllideb ar gyfer prynu tir wedi'i chynnwys yng nghyllideb 2023/24 yr Awdurdod, gyda'r defnydd o'r gyllideb yn amodol ar gymeradwyaeth yr Aelodau ar sail achos busnes cadarn gan Swyddogion.
- 25 Ar wahân i brynu tir, mae disgwyl i'r achos busnes manwl ar gyfer y ganolfan hyfforddiant a datblygu newydd gael ei gwblhau erbyn mis Gorffennaf 2023 a bydd yn cael ei gyflwyno i'r Aelodau ar gyfer craffu ymhellach arno a'i gymeradwyo bryd hynny.
- 26 Os caiff ei gymeradwyo bydd amserlen yn cael ei datblygu, ond rhagwelir y gallai'r gwaith adeiladu gychwyn yn ystod dechrau 2025 yn dilyn cais cynllunio, datblygu briff dylunio manwl a chaffael prif gontractwr.
- 27 Bydd yr aelodau'n cael eu diweddarau a'u hysbysu ar gynnydd y prosiect wrth iddo ddatblygu yn ystod y misoedd nesaf.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r prosiect hwn yn cyd-fynd â'r holl Amcanion Llesiant a Chorfforaethol 2022/23 a bydd yn hyrwyddo diogelwch diffoddwyr tân, yn cefnogi parodrwydd gweithredol ac yn sicrhau cynaliadwyedd dros y tymor hwy.
Cyllideb	Cymeradwyodd yr Aelodau ddefnyddio £250,000 o gronfeydd wrth gefn er mwyn datblygu achos busnes manwl ar gyfer opsiynau canolfan hyfforddiant a datblygu newydd yn GTAGC. Bydd angen cyllideb ychwanegol ar gyfer prynu tir a chostau adeiladu, pe bai'r achos busnes yn cael ei gymeradwyo.
Cyfreithiol	Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd o dan y ddeddfwriaeth lechyd a Diogelwch i sicrhau digonolrwydd hyfforddiant ei staff, a rheoli risgiau megis halogyddion. Aeth y prosiect hefyd i'r afael â'r rhwymedigaeth gyfreithiol ehangach i leihau allyriadau carbon.
Staffio	Mae fîm a rhanddeiliaid y prosiect wedi'u cynnwys yn y Ddogfen Cychwyn Prosiect (PID) i'w chymeradwyo gan Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth. Mae'r project yn cefnogi iechyd a diogelwch a lles staff.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Mae goblygiadau ar gyfer y nodweddion gwarchodedig yn cael eu cynnwys yn Asesiad Effaith Integredig y PID.
Risgiau	Mae'r holl risgiau wedi'u cynnwys yng nghofrestr risg y PID.